

Białoruskie Centrum Konstytucjonalizmu w Mińsku

ALEKSANDER WASZKIEWICZ

*Sposób tworzenia Sądu Konstytucyjnego
Republiki Białoruś i status prawny jego członków przed
i po listopadowym referendum 1996 r.*

The manner of appointment of the Constitutional Court of the Belarussian Republic
and the legal status of its members before and after the referendum of 1996

15 marca 1994 r. Rada Najwyższa Republiki Białoruś 12 kadencji przyjęła nową konstytucję, która po raz pierwszy w historii białoruskiego konstytucjonalizmu przewidziała powołanie w kraju wyspecjalizowanego organu kontroli konstytucyjnej – Sądu Konstytucyjnego. Do konstytucji został włączony specjalny rozdział, który składał się z 8 artykułów, nosił tytuł „Sąd Konstytucyjny Republiki Białoruś” i regulował sposób tworzenia, kompetencje Sądu i status prawny sędziów. W niniejszym artykule rozpatrywana jest jedynie część zagadnień z obszernej problematyki związanej z instytucją kontroli konstytucyjnej na Białorusi, a dokładniej: sposób powołania Sądu i status prawny jego członków.

Artykuł 4 ustawy o trybie wprowadzenia w życie Konstytucji Republiki Białoruś z 1994 r. przewidywał, że „w celu zapewnienia bezwzględnego wykonania przyjętej Konstytucji Republiki Białoruś należy powołać Sąd Konstytucyjny Republiki Białoruś w terminie miesięcznym od dnia wejścia w życie konstytucji”¹.

---

¹ *Konstytucja Republiki Białoruś*, „Narodnaja Gazieta”, 30 marca 1994 roku.

W tym celu została zwołana nadzwyczajna sesja Rady Najwyższej. 28 kwietnia na sesji został rozpatrzony problem wyboru członków Sądu Konstytucyjnego.

Jak wiadomo, w krajach europejskich istnieją różne sposoby doboru kandydatów na stanowiska sędziów Sądu Konstytucyjnego. Profesor H. Steinberger nazywa problem wyznaczania sędziów najbardziej delikatnym. Już „samo pytanie o to, kto może proponować kandydatów do wyboru lub powołania, posiada znaczenie kluczowe”². W wielu krajach europejskich prawo wyznaczania sędziów Sądu Konstytucyjnego należy do kilku organów lub osób urzędowych (funkcjonariuszy), reprezentujących różne gałęzie władzy. Propozycje, aby zatwierdzić taki [właśnie] tryb, wypowiedane były także podczas opracowywania projektu ustawy o Sądzie Konstytucyjnym³. Jednakże ustawodawca poszedł inną drogą, stanowiąc w art. 126 Konstytucji, że Sąd Konstytucyjny Republiki Białoruś jest wybierany przez Radę Najwyższą Republiki Białoruś, spośród wykwalifikowanych specjalistów w dziedzinie prawa, w liczbie 11 sędziów. Rozwijając normę konstytucyjną, ustawa o Sądzie Konstytucyjnym przewidywała, że sędzią może być wybrany obywatel Republiki Białoruś, posiadający wyższe wykształcenie prawnicze, wysokie kwalifikacje w dziedzinie prawa i charakteryzujący się wysokimi walorami moralnymi⁴.

W sposób szczegółowy procedura wyboru członków Sądu została uregulowana w części V Tymczasowego Regulaminu Rady Najwyższej Republiki Białoruś⁵. Zgodnie z art. 71 danego aktu kandydatury na stanowiska sędziów Sądu Konstytucyjnego wysuwane były przez deputowanych Rady Najwyższej. Dyskusję i głosowanie przeprowadzano z uwzględnieniem rezolucji na temat kandydatów dwóch stałych komisji parlamentu – ds. ustawodawstwa i ds. ustroju państwowego, a także Prezydium Rady Najwyższej – organu, w skład którego, oprócz spikera i wicespikerów wchodził *ex officio* przewodniczący wszystkich stałych komisji parlamentu. Zgodnie z przyjętą procedurą kandydat na stanowisko sędziego powinien był wystąpić przed parlamentem z krótką przemową

² H. Steinberger: *Models of Constitutional Jurisdiction*, Council of Europe Press, 1994, p. 41.

³ Patrz np. A. Waszkiewicz: *Sąd Konstytucyjny Republiki Białoruś: miejsce i rola w systemie organów państwowych* de lege ferenda, „Sudovy Vesnik” 1992, nr 3, s. 53–55.

⁴ Art. 14 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym Republiki Białoruś, „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” (Dziennik Ustaw – dop. tłum.) 1994, nr 15.

⁵ „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” 1994, nr 17.

i odpowiedzieć na pytania deputowanych. W przypadku gdy liczba pretendentów przewyższała liczbę wakatów, przewidywano głosowanie wstępne w sprawie włączenia kandydatów na listy do tajnego głosowania. Osoby, które zebrały większość głosów w porównaniu z innymi kandydatami, były umieszczane na kartkach do tajnego głosowania. Lista takich kandydatów nie powinna być dłuższa niż liczba wakujących stanowisk członków Sądu Konstytucyjnego. Regulamin nie dopuszczał powtórnego wysuwania w ciągu jednej sesji kandydatury, która nie otrzymała w głosowaniu więcej niż połowę głosów od ogólnej liczby deputowanych do parlamentu, tak samo jak niedopuszczalne było wysuwanie jednego i tego samego kandydata więcej niż dwa razy.

Do 11 wakujących stanowisk w kwietniu 1994 r. pretendowało około 40 kandydatów⁶. Po dyskusji nad kandydaturami na wspólnym posiedzeniu stałych komisji, a także na posiedzeniu Prezydium Rady Najwyższej podjęto decyzję o przedstawieniu na sesji 11 kandydatów⁷. Spośród nich deputowani poparli tylko 8 kandydatów. Jeszcze jedna kandydatura została zaproponowana bezpośrednio w trakcie sesji. W ten sposób 28 kwietnia 1994 r. na nadzwyczajnej sesji Rady Najwyższej po raz pierwszy w historii białoruskiego konstytucjonalizmu został wybrany pełnomocny skład Sądu Konstytucyjnego (zgodnie z wymogami artykułu 12 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym był on prawomocny podejmować decyzje i przystąpić do pracy, gdy do jego składu wybrano nie mniej niż 7 sędziów)⁸. Jeszcze dwóch sędziów zostało dodatkowo wybranych na 2 pozostałe wakujące miejsca z 8 pretendentów 25 maja 1996 r.⁹

Czy można zgodzić się z poglądem, że ponieważ organ ustawodawczy posiadał wyłączne prawo wyboru sędziów, to interesy innych gałęzi władzy zostały naruszone?¹⁰ Skład sędziów pokazuje, że nie jest tak. Najwięcej członków sądu przed wyborem zajmowało wysokie stanowiska w organach władzy wykonawczej: wiceminister sprawiedliwości, wiceminister spraw wewnętrznych, naczelnik wydziału prawnego rządu, zastępca naczelnika wydziału naukowo-badawczego Wyższych Kursów KGB, za-

⁶ S. M i e c h o v: *Organ głośno milczący*, „Fiemida” („Temida”), 25 kwietnia 1994.

⁷ V. Ż d a n k o: *Na naszych ulicach mogło pojawić się dodatkowo 18 tysięcy bandytów i złodziei*, „Zwiazda” („Gwiazda”), 28 kwietnia 1994.

⁸ „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” 1994, nr 15.

⁹ „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” 1996, nr 18.

¹⁰ Pogląd taki zaczął być często wypowiedzany, poczynając od początku 1996 r. przez przedstawicieli władzy wykonawczej, a później i przez prezydenta A. Łukaszenkę, aby uzasadnić konieczność wprowadzenia zmian w konstytucji.

stępcą przewodniczącego wyższej komisji kwalifikacyjnej. W skład Sądu Konstytucyjnego zostało wybranych dwóch sędziów: Sądu Najwyższego i Sądu Miejskiego miasta Mińsk. Członkami Sądu zostali także: kierownik wydziału prawnego Sekretariatu Rady Najwyższej, kierownik katedry w Akademii Milicyjnej i dwóch docentów z zakładu prawa konstytucyjnego Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego.

Razem w pierwszym składzie Sądu było 3 doktorów habilitowanych i 3 doktorów nauk prawnych; jeden z doktorów habilitowanych (W. G. Tichinia) posiadał także tytuł członka-korespondenta Akademii Nauk Białorusi.

W artykułach 36 i 126 Konstytucji Białorusi zostały przyjęte postanowienia o działalności sprzecznej ze stanowiskiem sędziego Sądu Konstytucyjnego. Osoby wybrane w skład Sądu nie mogły wykonywać działalności przedsiębiorcy, wykonywać innej opłacanej pracy oprócz naukowo-badawczej i pedagogicznej, nie związanej z zajmowaniem etatowych stanowisk. Oni (tak jak i sędziowie sądów powszechnych) nie mogli być deputowanymi, a także członkami partii politycznych i innych organizacji społecznych, realizujących cele polityczne.

Trudno wyjaśnić, czym kierowali się deputowani parlamentu, ustanawiając dla sędziów Sądu Konstytucyjnego dopuszczalny wiek zajmowania stanowiska na 60 lat. W projektach ustawy i konstytucji, które niejednokrotnie były powtórnie opracowywane, figurowały cyfry 65 i 70 lat. Niemniej jednak właśnie wiek 60 lat został przyjęty w konstytucji.

Zgodnie z punktem 5 art. 100 ustawy zasadniczej kandydaturę na stanowisko przewodniczącego Sądu powinien proponować parlamentowi prezydent, podczas gdy zgodnie z art. 13 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym zastępca przewodniczącego był wybierany przez samych sędziów ze swojego składu. Ponad rok stanowisko przewodniczącego było wakujące, ponieważ kandydatura D. P. Bułachowa, przewodniczącego parlamentarnej komisji ustawodawczej, zaproponowana przez prezydenta, nie otrzymała niezbędnej liczby głosów¹¹. Artykuł 13 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym przewidywał, że w przypadku braku przewodniczącego i jego zastępcy lub niemożliwości wykonywania przez te osoby swoich obowiązków, z pełnomocnictw przewodniczącego korzysta najstarszy wiekiem sędzia, którym był W. G. Tichinia. On także został wybrany na stanowisko przewodniczącego Sądu na propozycję A. Łukaszenki

---

¹¹ A. Fieduta: *Walerij Tichinia jako zwierciadło białoruskiej ewolucji*, „Bieloruskaja Diełowaja Gazieta”, 17 października 1996 roku.

23 marca 1995 roku¹². 3 marca 1995 r. na stanowisko zastępcy przewodniczącego w otwartym głosowaniu sędziów został wybrany W. A. Fadijew¹³.

Artykuł 126 Konstytucji przewidywał, że sędziowie są wybierani na 11-letnią kadencję. Taka decyzja została podjęta po to, żeby okres pełnomocnictw sędziów nie był zbieżny z okresem pełnomocnictw parlamentu. W art. 15 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym była zawarta norma, zgodnie z którą sędziowie mogli być powtórnie wybrani na nową kadencję.

Przewodniczący Sądu Konstytucyjnego był wybierany na 5 lat, po czym mógł także być powtórnie wybrany, ale już tylko „na pozostały okres swoich pełnomocnictw w charakterze sędziego”¹⁴. W ten sposób przy powtórным wyborze czas trwania jego pełnomocnictw mógłby wynosić już nie 5, a 6 lat. Ciekawe, że ustawa o Sądzie Konstytucyjnym w ogóle nie zawierała wskazówek, na jaki okres wybierany jest zastępca przewodniczącego, z czego wynikało, że był on wybierany na cały okres swoich pełnomocnictw, tzn. na 11 lat.

Artykuł 18 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym uregulował problem przedterminowego wygaśnięcia pełnomocnictw członków Sądu Konstytucyjnego, co następowało na podstawie decyzji Rady Najwyższej oraz zaistnienia jednej z następujących okoliczności:

- a) na prośbę sędziego o zdymisjonowanie,
- b) ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający wykonywanie obowiązków,
- c) w przypadku śmierci sędziego,
- d) po osiągnięciu wieku 60 lat,
- e) w związku z utratą obywatelstwa Republiki Białoruś,
- f) z tytułu popełnienia czynów dyskredytujących Sąd Konstytucyjny,
- g) w związku z uprawnoczeniem się, w stosunku do sędziego, wyroku skazującego Sądu.

Zwraca szczególnie uwagę punkt „f”, który zawierał wystarczająco nieprecyzyjne sformułowanie pozwalające, przy zaistnieniu określonych okoliczności, wykorzystywać go przeciwko sędziemu, który byłby niewygodny z przyczyn politycznych. Co więcej, ani ustawa o Sądzie Konstytucyjnym, ani regulamin tymczasowy Rady Najwyższej nie regulowały procedury wygaśnięcia pełnomocnictw sędziego.

---

¹² „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” 1995, nr 18.

¹³ Archiwa bieżące Sądu Konstytucyjnego Republiki Białoruś za 1995 rok.

¹⁴ Art. 15 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym, „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” 1994, nr 15.

W konstytucji i ustawie zostały zapisane gwarancje niezawisłości sędziów. I tak, zgodnie z ust. 4 art. 126 Konstytucji, bezpośrednio lub pośrednio oddziaływanie na Sąd Konstytucyjny lub jego członków, związane z wykonywaniem kontroli konstytucyjnej, jest niedopuszczalne i powoduje pociągnięcie do odpowiedzialności zgodnie z (obowiązującym) prawem.

Osoby wybrane do Sądu Konstytucyjnego nie mogły być pociągnięte do odpowiedzialności karnej, aresztowane, innymi słowy pozbawione wolności osobistej bez zgody Rady Najwyższej, oprócz przypadków zatrzymania na gorącym uczynku na miejscu popełnienia przestępstwa. Sprawa karna przeciwko członkowi Sądu Konstytucyjnego mogła być wszczęta tylko przez Prokuratora Generalnego i wyłącznie za zgodą parlamentu. (Ciekawe, że konstytucja zatwierdzała w odniesieniu do członków Sądu Konstytucyjnego wyższy poziom obrony niż nawet w odniesieniu do deputowanych parlamentu, przeciwko którym, w okresie między sesjami, sprawa karna mogła być wszczęta za zgodą Prezydium Rady Najwyższej). Zgodnie z ust. 2 art. 23 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym, nietykalność sędziego obejmowała także jego mieszkanie i inne legalne posiadłości, wykorzystywane przez niego pomieszczenie służbowe, transport, środki łączności, korespondencję, rzeczy i dokumenty.

W marcu 1995 r. do ustawy o Sądzie Konstytucyjnym wniesiono uzupełnienia, które wzmocniły materialne gwarancje niezawisłości sędziów¹⁵. Tak więc zostało przewidziane, że sędzia, który przeszedł w stan spoczynku, a posiadał określony staż pracy, otrzymywał prawo do wypłaty comiesięcznego dożywotniego wynagrodzenia. Służbowe wynagrodzenia sędziów ustalano na poziomie wynagrodzenia wicespikera parlamentu, a przewodniczącego Sądu Konstytucyjnego – na poziomie spikera. Do ustawy o Sądzie Konstytucyjnym wprowadzono normę, zgodnie z którą obniżenie istniejącego poziomu materialno-technicznego zabezpieczenia Sądu Konstytucyjnego mogło być dokonywane tylko za zgodą Rady Najwyższej.

Jednakże w warunkach, kiedy obsługa materialno-techniczna Sądu wykonywana była „w trybie określonym przez prezydenta”, trudno było osiągnąć pełną realizację ww. założeń ustawy. Na przykład, zgodnie z postanowieniem Rady Ministrów przyjętym w czerwcu 1994 r. każdemu sędziemu przysługiwał osobisty samochód służbowy, którego kierowca był jednocześnie osobistą ochroną sędziego. Natomiast po pierwszej

---

¹⁵ „Wiadomości Rady Najwyższej Republiki Białoruś” 1995, nr 20.

decyzji Sądu, który uznał dekret prezydenta za niezgodny z konstytucją, samochody służbowe i ochronę osobistą „zdzęto”. Liczba samochodów zarezerwowanych dla Sądu zmniejszała się proporcjonalnie do zwiększania liczby aktów prezydenta, uznanych przez Sąd za sprzeczne z konstytucją. W listopadzie 1996 r. samochód przysługiwał tylko przewodniczącemu Sądu.

SPOSÓB TWORZENIA SĄDU KONSTITUCYJNEGO I STATUS PRAWNY JEGO SĘDZIÓW WEDŁUG ZNOWELIZOWANEJ KONSTITUCJI

W sierpniu 1996 roku Prezydent Białorusi zainicjował przeprowadzenie referendum, w którym jedno z pytań dotyczyło przyjęcia nowej redakcji Konstytucji Republiki Białoruś. Pomimo poważnych przypadków naruszenia konstytucji i prawa w okresie przygotowania i przeprowadzenia referendum¹⁶, a także decyzji Sądu Konstytucyjnego o niemożliwości nadania wynikom referendum charakteru wiążącego¹⁷, zostało ono uznane za ważne, a jego wyniki – na podstawie dekretu prezydenta – nabrały mocy wiążącej.

Na znak protestu przeciwko bezprawnemu nadaniu mocy wiążącej wynikiem referendum 7 z 11 sędziów podało się do dymisji.

Nowa redakcja ustawy zasadniczej zdecydowanie zmieniła status Sądu i jego członków.

Z konstytucji zniknął odrębny rozdział poświęcony statusowi prawnemu Sądu Konstytucyjnego. Zamiast poprzednich 8 artykułów do nowej redakcji ustawy zasadniczej włączono tylko 1 artykuł, który obecnie znajduje się w rozdziale 6 Konstytucji – *Sąd*.

Jeśli wcześniej cały skład Sądu był wybierany przez parlament, to obecnie, zgodnie z ust. 3 art. 116 Konstytucji Republiki Białoruś, 6 sędziów jest powoływanych przez Prezydenta Republiki, 6 wybiera izba wyższa parlamentu – Rada Republiki. Ciekawe, że pomimo bezpośredniego wskazania konstytucji na „wybory” 6 sędziów, w praktyce żadne wybory nie były przeprowadzane. Żadne alternatywne kandydatury nie były proponowane parlamentowi, a na posiedzeniu, które zatwierdzało nowych, nie dyskutowano o sędziach. Interesujący jest i taki szczegół:

¹⁶ Patrz np. O. Biebienin: *Falsyfikacja*, „Imia” („Imię”), 29 listopada 1996 r.

¹⁷ „Dziennik (Viestnik) Sądu Konstytucyjnego Republiki Białoruś” 1996, nr 4, s. 32–37.

w regulaminie Rady Republiki (który oficjalnie nie jest opublikowany) zawarta jest zasada, zgodnie z którą wszystkie kandydatury na stanowiska sędziów Sądu Konstytucyjnego mogą być wnoszone do rozpatrzenia przez izbę wyższą parlamentu jedynie na wniosek przewodniczącego Sądu Konstytucyjnego (powoływanego przez prezydenta). Innymi słowy, możliwość powołania sędziów niewygodnych z tych lub innych przyczyn dla prezydenta jest absolutnie wykluczona. Zmieniły się wymagania stawiane pretendującym na stanowisko sędziego. Dopuszczalny wiek członków Sądu podniesiono do 70 lat, przy czym powinni oni „zasadniczo” posiadać stopień naukowy w dziedzinie nauk prawnych (art. 116 Konstytucji). W konstytucji nie wspomina się o tym, kto decyduje o możliwości lub niemożliwości wysunięcia na stanowisko sędziego osoby nie posiadającej takiego stopnia.

W nowej redakcji konstytucji i ustawy o Sądzie Konstytucyjnym osłabiono gwarancje niezawisłości sędziowskiej. Obecnie pełnomocnictwa sędziego mogą być zawieszane, sędzia może być aresztowany lub pociągnięty do odpowiedzialności karnej za zgodą prezydenta. Może on w dowolnym czasie odwołać przewodniczącego Sądu i każdego sędziego (w tym także i nie powołanego przez niego na to stanowisko) w przypadkach przewidzianych w art. 18 ustawy o Sądzie Konstytucyjnym, tj.:

- 1) na prośbę sędziego o dymisję,
- 2) w związku z utratą przez sędziego obywatelstwa Republiki Białoruś,
- 3) po osiągnięciu wieku dopuszczalnego na stanowisku sędziego Sądu Konstytucyjnego,
- 4) w związku z kontynuowaniem przez sędziego – pomimo ostrzeżenia ze strony Sądu Konstytucyjnego – działalności sprzecznej ze stanowiskiem sędziego,
- 5) ze względu na popełnienie przez sędziego postępków hańbiących honor i godność sędziego lub popełnienie innych czynów, dyskredytujących Sąd Konstytucyjny,
- 6) w związku z uprawomocnieniem się, w stosunku do sędziego, wyroku skazującego,
- 7) w przypadku uznania sędziego za niezdolnego do czynności prawnych prawomocną decyzją sądu,
- 8) w związku z uznaniem sędziego za zaginionego bez wieści lub uznaniem go za zmarłego prawomocną decyzją sądu,
- 9) po uznaniu sędziego – zgodnie z ustanowionym porządkiem – za niezdolnego do pracy lub w związku z uznaniem go za niezdolnego –

z powodu stanu zdrowia – w ciągu dłuższego czasu (nie mniej niż 1 rok) do wykonywania obowiązków sędziego,

10) w przypadku śmierci sędziego.

Anulowanie pełnomocnictw sędziego Sądu Konstytucyjnego dokonywane jest przez Prezydenta Republiki Białoruś na podstawie wniosku Sądu Konstytucyjnego (punkty 2–10) lub osobistego pisemnego oświadczenia sędziego (punkt 1) z powiadomieniem Rady Zgromadzenia Narodowego Republiki Białoruś. Przy tym wnioski te powinny być przyjęte większością głosów nie mniejszą niż dwie trzecie, przy pełnym składzie sędziów.

Oslabione zostały materialne gwarancje niezawisłości sędziowskiej. Sędziów Sądu Konstytucyjnego zrównano – jeśli chodzi o zabezpieczenie materialne – nie ze stanowiskiem wicespikera, jak było wcześniej, a z sędziami sądów powszechnych.

Interesujące, że 29 stycznia 1997 r. parlament przyjął uzupełnienie do ustawy o Sądzie Konstytucyjnym, zgodnie z którym „sędzia w okresie wykonywania swoich pełnomocnictw w Sądzie Konstytucyjnym jest zaprzysięgany jeden raz”¹⁸. 4 marca 1997 r. czterech sędziów poprzedniego składu Sądu Konstytucyjnego, którzy weszli w skład nowego Sądu, zostało powtórnie zaprzysiężonych przez prezydenta¹⁹.

ZAKOŃCZENIE

W ten sposób zmiany wniesione do ustawodawstwa o kontroli konstytucyjnej, po przeprowadzeniu referendum w 1996 r., nie mają charakteru postępowego, zawężają gwarancje niezawisłości sędziów, stawiają Sąd Konstytucyjny i jego członków w stan ścisłej zależności od woli jednego człowieka pełniącego funkcję głowy państwa.

SUMMARY

The 1994 Constitution introduced for the first time in Belarus the Constitutional Court, vesting its selection with the Supreme Council. The Court is to be composed of eleven members. The procedure of election provides for the right of the parliamentary

---

¹⁸ „Wiadomości Zgromadzenia Narodowego Republiki Białoruś” 1997, nr 7.

¹⁹ „Wiadomości Sądu Konstytucyjnego Republiki Białoruś” 1997, nr 1.

deputies to ask questions to candidates for the position of judges, and the obligation to answer them. Over 40 candidates ran for 11 seats, the Supreme Council committees having named eleven names for the session. The first composition of the bench of the Constitutional Tribunal was elected on 25 May 1996.

The author discusses the legal status of the Constitutional Tribunal judge and the requirements that the candidate for the office had to fulfil and the conditions causing the expiry of the judge's mandate. The concluding remarks present the changes introduced following the constitutional referendum of 1996, concerning the regulations in the Constitution with respect to the Constitutional Court. The most important include: the granting to the Republic's President of the right to appoint half of the bench (six judges), the weakening of the Parliament's supervision of the Court, and of the guaranty of the independence of the judiciary.